

Nr. 1 (444)
2024 m. sausis

Kaina
2 Eur

Akiratis

LIETUVOS KURČIŲJŲ DRAUGIJOS MĖNRAŠTIS

Pilietiškumo
iniciatyva
„Pergalės šviesa“

J. Mažeikienė:
teatro režisierė,
žinanti, kur
mūzos gyvena

L. ir R. M. Balaišiai: 100 dienų po Aziją

2–3 Trumpai apie mus

PSICHOLOGAS PATARIA

4 Kūno ir proto ryšys

MES IR VISUOMENĖ

4–5 Pilietinė akcija
„Pergalės šviesa“

6 Dovanos egzotinių
gyvūnėlių prieglaudai

KLAUSIATE – ATSAKOME

6–7 Kaip tapti LKD nariu?

KULTŪRA

7–9 J. Mažeikienė: teatro
režisierė, žinanti,
kur mūzos gyvena

GESTŲ KALBA

10–11 LKNUC skyriuje –
daug naujienų ir pokyčiai

UGDYMAS

11 Panevėžio kurčiųjų
mokykla: gyvename
intensyvią gyvenimą

KELIONIŲ KRONIKA

12–13 L. ir R. M. Balaišiai:
100 dienų kelionė po Aziją

EKSPERIMENTAI

14 „Kūdikių gestų“ metodas:
gestų kalbos sklaida
ar „pasikėsinimas“
į gestų kalbą?

KURTIEJI PASAULYJE

15 Pora iš Alistono sukūrė
unikalų verslą

15–16 A. Drivstedt: „Su vilna
reikia mokėti
susidraugauti“

Viršelyje – L. ir R. M. Balaišių šeimos
albumo nuotr.

Trumpai APIE MUS

Darbą pradėjo Asmens su negalia teisių apsaugos agentūra. Agentūroje bus vertinama negalia. Kas keičiasi?

Nuo šiol gydytojų įvertinimas bus ne vienintelis svarbus dalykas.

Bus ypač vertinamos žmogaus galimybės. Kiekvienam žmogui bus sudarytas planas, kokių paslaugų jam reikia, kad jo galimybės būtų didesnės.

Pagalba bus teikiama vienoje vietoje, dar tai vadinama pagalba vieno langelio principu. Agentūrai vadovauja direktorė Eglė Čaplikienė.

Nuo 2024 m. sausio 1 dienos prasidėjo negalios reforma, kurios principai atitinka Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos nuostatas. Negalią ir individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikius nustatys Asmens su negalia teisių apsaugos agentūra (Agentūra), pavaldi Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai. Agentūra įsteigta apjungiant Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybą ir Neįgaliųjų reikalų departamentą. Techninės pagalbos neįgaliesiems centras taps Agentūrai pavaldžia įstaiga, kuri organizuos aprūpinimą techninės pagalbos priemonėmis ir mobiliųjų komandų veiklą. Lietuvių gestų kalbos vertimo centras ir Valakupių reabilitacijos centras taip pat bus pavaldžios Agentūrai. Žmonėms, kurie į Agentūrą kreipsis dėl negalios nustatymo nuo 2024 m. sausio 1 d., negalia bus vertinama pagal naują modelį.

***

Europos kurčiųjų sąjunga nustatė, kad visoje Europos Sąjungoje kurtiesiems sunku rasti darbą. Valstybės neturi žinių apie kurčiųjų skaičių ir įsidarbinimo padėtį.

Kyla sunkumų darbe ir dėl to, kad aplinkoje nėra gestų kalbos.

Pateikti pasiūlymai, arba rekomendacijos, kas pagerintų kurčiųjų įsidarbinimą ir darbo sąlygas.

***

2024 m. bus vykdomas projektas, kuriame kurti senjorai ir kurčias jaunimas susivienys bendroms veikloms. Senjorai iš jaunimo mokysis naudotis informacinėmis technologijomis: kompiuteriais, telefonais. Bendrauti bus paprasta, nes visi kalba gestų kalba.

LKD projektas vadinasi „Vyresnio amžiaus žmonių informacinių technologijų gebėjimų ugdymas. Projektą finansuoja Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.“

Laikinoji Šiaulių kurčiųjų centro direktorė
Vilma Dapšauskienė

išrinkta šias pareigas eiti nuolat.

Nuotraukoje Vilma – trečia iš kairės.

Sausio 20 d. Šiauliuose vyko neeilinis visuotinis narių susirinkimas. Jo metu ne tik išrinkta nauja direktorė, bet ir padėkota ankstesnei vadovei **Vestinai Rubcovienei** už jos indėlį į organizacijos veiklas.

***

Kurčiųjų draugijos viceprezidentas
Paulius Jurjonas

pasisakė naujienų svetainėje „Delfi“.

Kalbėjo, kad kurtiesiems rasti darbą vis dar yra sudėtinga.

Prezidentė **Vaida Lukošiuūtė**

„Delfi“ išvardino, kokios šiandieninės technologijos palengvina susikalbėti su kurčiaisiais. Pakvietė mokytis gestų kalbos.

Kalbėjo, kad kurtiesiems vis dar kyla sunkumų dėl komunikacijos, tai yra bendravimo. Yra informacijos prieinamumo trūkumas.

***

Nuo šiol Kretingoje socialines paslaugas kurtiesiems teikia individualios priežiūros darbuotoja **Aurelija Bartkevičiūtė**.

***

Parengta 10 vaizdo filmukų apie kurčiųjų kultūrą. Iš pradžių aptarsime 5 pirmas temas.

Ar gestų kalba yra ženklų kalba? Ne.

Kai kas galvoja, kad kurtieji kalbasi viską rodydami paraidžiui. Taip nėra. Kurtieji bendrauja gestų kalba.

Gestų kalba buvo pripažinta gimtąja kurčiųjų kalba 1995 metų gegužės 4 dieną.

Kaip kurtieji galvoja?

Kitaip nei girdintieji.

Girdinčiųjų galvose beveik nėra vaizdinių.

Girdintieji mąsto žodžiais ir sakiniais.

Kurtieji galvoja vaizdiniais,

nes jų kalba vizuali, arba regimoji.

***

Kalbant apie kurčiuosius nevertotinas žodis

„kurčnebylis“,

nes kurtieji turi savo gestų kalbą ir ją bendrauja.

Bus teisingai, jei negirdintį žmogų

vadinsite „kurčiasis“, „nepigirdintysis“,

„žmogus su klausos negalia“.

***

Ar kurtieji klausosi muzikos?

Taip. Tik ją girdi kitaip.

Kurtieji jaučia muziką

per vibraciją.

Kurtieji šoka,

dainuoja gestais,

groja muzikos instrumentais.

Koncertuoja su girdinčiaisiais.

***

Kurčiųjų plojimas.

Kurtieji ploja iškėlę rankas.

Toks plojimas vadinamas „saulučių“ rodymu.

Tai regimasis plojimas, nes

kurtieji negirdi plojimų delnais.

Toks plojimas – jų kultūros dalis.

***

Pasikeitė Lietuvių gestų kalbos vertimo centro svetainės adresas.

Dabar – <https://lgkvc.lrv.lt/lt>

Kūno ir proto ryšys

Donata LUKOŠIENĖ
LKD psichologė

LKD archyvo nuotr.

Jeigu yra daug prikauptų jausmų,
gali skaudėti kūną.

Jeigu gydytojai neranda ligos,
ji kyla dėl jausmų.

Kūnas dirba pats, bet kai ką galima pakeisti.

Jeigu širdis plaka greitai,
įkvėpk lėtai ir iškvėpk pamažu, ilgai.

Jeigu nėra energijos,
greitai ir trumpai įkvėpk ir iškvėpk kelis kartus.

Kelis kartus per dieną sustok ir pagalvok:

Ką dabar darau?

Ką jaučia kūnas?

Koks jausmas?

Ką galvoju?

Ką noriu daryti toliau?

Jeigu nori būti sveikas, nepamiršk savo kūno ir jausmų.

Ar žinote, kad kūno ir proto ryšys yra labai svarbus? Esant stresui, net jeigu to nesuprantame, mūsų kūnas reaguoja: gali atsirasti galvos, pilvo, nugaros skausmai, blogėja miegas, pasikeičia apetitas.

Nuėjus pas gydytoją, jis gali atlikti tyrimus ir pasakyti, kad nieko nėra, esate sveikas. „Bet man juk skauda!“ Tai vadinama psichosomatiška, arba psichosomatinėmis ligomis. Kas tai? Kai dėl psichologinių potyrių, pavyzdžiui, streso ar užgniaužtų emocijų, pradeda skaudėti kūną. Ar tokiu atveju reikia gydyti kūną? Jeigu kylantis skausmas trukdo įprastai gyventi, tada taip. Bet taip pat būtina rūpintis ir savo emocine sveikata. Ten yra tikroji priežastis ir tai gali padėti palengvinti skausmus ar išvengti jų ateityje.

Paprastiausias kūno ir proto ryšio įrodymas yra mūsų kvėpavimas.

Nors mūsų kūnas yra taip sukurtas, kad viską daro pats, pavyzdžiui, plaučiai kvėpuoja, plaka širdis, skrandis virškina, bet mes galime kai ką keisti ir valdyti. Kai jaučiame stresą ar stiprias emocijas, mūsų kvėpavimas pagreitėja, širdis plaka stipriau, kyla kraujo spaudimas ir raumenys įsitempia. Jeigu jaučiame šiuos kūno pokyčius, pabandykime sąmoningai, tyčia sulėtinti kvėpavimą. Kelis kartus įkvėpkite lėtai ir giliai, iškvėpkite lėtai ir ilgai.

Kas atsitiks? Širdis pradės plakti vis lėčiau, kol grįš į ramybės būseną, o kartu ir visas kūnas nurims ir atsipalaiduos. Lygiai taip pat atvirkščiai: jeigu jaučiatės apsnūdęs, mąstymas sulėtėjęs, kūnui trūksta energijos, pakvėpuokite kelis kartus trumpai ir greitai. Tai suteiks energijos, paskatins širdį plakti greičiau.

Kodėl toks svarbus yra kūno ir proto ryšys? Nes mes esame vienas žmogus. Kad geriau tą suprastumėte ir pajustumėte, rekomenduojama per dieną kelis kartus atsakyti į šiuos klausimus:

Ką aš veikiu ir kur esu šiuo metu?

Kaip jaučiasi mano kūnas?

Kokią emociją jaučiu dabar?

Kokios mintys kyla šiuo metu?

Ką noriu daryti ir ką galiu daryti dabar, kai trumpam sustojau?

Mūsų mintys kyla be sustojimo ir mūsų kūnas dirba be pertraukų. Bet jeigu mes nepailsime ir nekreipiame dėmesio į savo kūną ir protą, galų gale susergame. Tai yra ženklas, kad jau šiek tiek anksčiau reikėjo sustoti ir pasitikrinti, kas vyksta ne tik aplinkiniame pasaulyje, bet ir mano paties viduje.

Pilietinė akcija „Pergalės šviesa“

Parengė Laima RUTKAUSKIENĖ,
Rasa RUSOVIČIŪTĖ

Sausio 13 diena Lietuvoje yra
Laisvės gynėjų diena.

Nepriklausomoje Lietuvoje
ši diena šiemet paminėta 33 kartą.

Laisvės gynėjams atminti
prie Panevėžio kurčiųjų mokyklos

← mokytojai ir mokiniai uždegė laužą.

O kurčiųjų mokyklos Vilniuje bendruomenė
ant palangių įžiebė žvakeles.

Sausio 13-osios renginio akimirks PKNPM.

Panevėžyje

Sausio 13-oji – viena skaudžiausių dienų šiandieninėje Lietuvos istorijoje, aplaistyta taikių gyventojų krauju. Kartu tai yra pergalės diena, kai šalis laimėjo prieš brutalią okupantų jėgą. Šiai dienai atminti ir laisvės gynėjams pagerbti Panevėžio kurčiųjų ir neprisigirdinčiųjų pagrindinės mokyklos bendruomenė susirinko prie pergalės laužo.

Prisimindami ir pagerbdami žuvusiuosius už laisvę, skaitydami Sausio 13-osios dalyvių atsiminimus, susikibome rankomis ir taip išreiškėme vienybę ir stiprybę. Paskui drauge gėrėme arbatą ir minėjome visai Lietuvai svarbią datą.

Mokyklos direktorė Danutė Kriščiūnienė padėkojo už gražiai paminėtą Laisvės gynėjų dieną mokytojams Laimai Rutkauskienei ir Romui Kupčinskui, už pagalbą ruošiant aikštelę darbuotojams Daliai Jurevičienei ir Dainiui Orlai, aštuntokams Edvardui, Lukui, Airidui Kazimierui bei Ignui, už skanią arbatą – virėjoms Jūratei Boguško ir Alinai Jakaitienei. Ačiū tarė visiems, tądien buvusiems kartu.

Gerbiami skaitytojai, kviečiame prenumeruoti „Akiratį“ 2024 metams!

Akiratis
(indeksas 0002)

prenumeratos
kaina:

1 mėn. – 2 Eur;

6 mėn. – 12 Eur;

8 mėn. – 16 Eur.

Užsisakykite „Akiratį“ ar padovanokite prenumeratą savo brangiems žmonėms ir leidinys, tarsi nuoširdus bičiulis, kas mėnesį lankys Jus ar Jūsų artimuosius ir dalinsis šviežiausiomis naujienomis. O galbūt Jūs pats / pati tapsite laikraščio herojumi?!

Užprenumeruoti leidinį galima „Lietuvos pašto“ ar „PayPost“ skyriuose, internetu www.prenumeruok.lt ar telefonu (8 700) 55 400.

5 didžiųjų šalies miestų gyventojai „Akiratį“ turi galimybę užsisakyti ir kas mėnesį atsiimti savo miesto kurčiųjų centre.

Iki naujų susitikimų 2024 m.!

Leidiny bus leidžiamas kas mėnesį, išskyrus liepos ir rugpjūčio mėnesius.

Pastaba. Prenumeruojantieji per kurčiųjų sistemą leidinį dar gali užsisakyti 10 mėn.

Pasak direktorės, Sausio 13-osios pamiršti nevalia. „Prieš 33 metus lietuvių tauta buvo stipri savo Vienybe, Tikėjimu ir Meile Lietuvai. Ir šiandieninis susikabinimas rankomis prie degančio laužo įrodė, kad tebesame ištikimi toms pačioms vertybėms. Esame tokie pat tvirti, jaučiame pareigą ir atsakomybę už Lietuvos valstybę, lietuvių tautą, jos kalbą, kultūrą ir istoriją.“

D. Kriščiūnienė ragino džiaugtis ir vertinti laisvę. Ji sakė, kad pleveuojanti mokinių rankose Trispalvė liudija, kad gyvename laisvoje šalyje, kur skleidžiasi vaikų šypsenos, lipdomi seniai besmegeniai, kartu geriama arbata, žaidžiama ir dirbama. „Išlikime vieningi“, – linkėjo direktorė. – Ir tegul Sausio 13-osios pergalės laužo liepsna padeda įžiebti vilties ir laisvės šviesą šiandien kovojančiai Ukrainai.“

Vilniuje

Sausio 12 d. Lietuvos kurčiųjų ir neprisigirdinčiųjų ugdymo centro bendruomenė taip pat prisijungė prie pilietinės iniciatyvos „Pergalės šviesa“.

Dešimčiai minučių languose buvo uždegtos vienybės, pergalės ir atminties žvakutės, skirtos 1991 m. sausio 13-osios aukoms atminti.

Šiais metais prie iniciatyvos prisijungė ir mažiausieji LKNUC bendruomenės nariai – ikimokyklinių grupių vaikai. Mokiniai dalyvavo pilietiškumo pamokose, kurių metu, padedami mokytojų, prisiminė, kas vyko 1991 metų sausio mėn.

Mokyklos antrame aukšte istorijos mokytoja parengė ekspoziciją, skirtą Sausio 13-ajai atminti.

Laisvės gynėjų dienos minėjimas LKNUC.

Dovanos egzotinių gyvūnėlių prieglaudai

Paskutinę savaitę, prieš Kalėdų atostogas, Kauno kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centro pradinukai vėl dalijosi gerumu. Šiais metais savo širdelių šilumą nutarėme padovanoti egzotinių gyvūnėlių prieglaudai „EgzoticSos“.

Virginija VOZNIKIENĖ

Kauno kurčiųjų mokykla prieš Naujuosius metus padovanojo gyvūnų prieglaudai maisto, paklotėlių, nupiešė piešinių. Prieglaudoje gyvena žiurkėnai, papūgos, vėžliai. Netrukus mokykla gavo padėką už dovanas. Ir nuotraukų, kad matytų, kokią šventę sukūrė prieglaudos gyventojams.

Žinia, kad visi gyvi padarėliai nori ir nusielpo gyventi, nebūti apleisti. O visai blogai, kai žmonės jais, trumpai pasidžiaugę, atsikrato. Todėl labai nudžiugome, kai sužinojome,

kad apleistiems gyvūnėliams yra namai Prienujų rajone. Tikrai, drąsiai galėtume keisti pavadinimą: ne prieglauda, o namai. Jiems ten gera ir šilta, gauna maisto ir rūpesčio. Nelikome abejingi ir susisiekėme su šių namų vadove Rūta Jatkoniene. Teiravomės, kuo galime padėti, kaip nudžiuginti gyvūnėlius.

Vadovė mums papasakojo apie savo namų gyventojus. O jie labai neįprasti: žiurkėnai, iguanos, paukšteliai (papūgos ir kanarėlės), vėžliukai, triušiai, šinšilos. Yra net keli smaigliukai. Jų kažkada atsisakė žmonės, todėl ir neteko namų. Ji pasiūlė vaikams atlikti gerą darbą prieš Kalėdas: paremti gyvūnų globos namus.

Paskelbėme apie akciją savo bendruome-

nėje ir paprašėme visų, kas gali ir nori – prisidėti. Mūsų nuostabai, dovanos mažiesiems draugams netilpo į didžiulę dėžę. Vaikai su tėvelių pagalba nešė gyvūnų maisto, paukščių lesalo, paklotėlių, skanėstų, o kad „EgzoticSos“ namai šventėms pasipuoštų, tai dar parašėme kalėdinių linkėjimų ir nupiešėme piešinių.

Kalėdos yra stebuklų metas, tai gal ir mes sukūrėme šiems gyvūnėliams stebuklą...

Kai visos dovanos pasiekė tikslą, netrukus gavome iš gyvūnėlių namų vadovės Rūtos laišką ir nuotraukų, kuriose matome, kaip mūsų piešiniai ir linkėjimai papuošė aplinką. Ji perdavė mūsų pradinukams ir bendruomenei didžiausius ir šilčiausius linkėjimus, pasveikino su Kalėdomis ir Naujaisiais metais bei pažadėjo po Naujųjų metų, t. y. šiemet, apsilankyti mūsų mokykloje.

Nuostabu, kai mažos širdelės sukuria tokį didelį stebuklą.

Štai kaip retų gyvūnėlių prieglauda pasipuošė kauniečių mokinukų dėka.

Kaip tapti LKD nariu?

„Akiračio“ inf.

Redakcijai parašė šiauliečiai ir klausė, kur reikia kreiptis, jei asmuo pageidauja įstoti į Lietuvos kurčiųjų draugiją (LKD), ir kokias naudas jam teikia LKD narystė.

Atsakydama į klausimą, Lietuvos kurčiųjų draugijos prezidentė Vaida Lukošūtė pabrėžė, kad organizacija visuomet atvira naujiems nariams, norintiems įsilieti į jos veiklą. LKD administracija atsakė į dažniausiai šia tema užduodamus klausimus.

Kurčiųjų draugijos nariu gali tapti žmonės, sulaukę 18 metų.

Kad būtų nariais, jie turi pripažinti draugijos tikslus ir laikytis įstatų.

Jie turi raštu parašyti prašymą arti jų gyvenamosios vietos veikiančiai kurčiųjų organizacijai.

Organizacija svarsto ir po mėnesio praneša, ar žmogų priėmė į draugiją.

Jei priima, išduoda nario kortelę.

Su kortele draugijos nariai gauna įvairių nuolaidų.

Kas gali tapti LKD nariu?

LKD nariu gali tapti veiksnius 18 metų sulaukęs fizinis asmuo, pripažįstantis LKD tikslus ir sutinkantis aktyviai dalyvauti LKD veikloje bei laikytis LKD įstatų.

Kaip tapti LKD nariu?

Asmuo, norėdamas tapti LKD nariu, turi pateikti laisvos formos prašymą savo mieste veikiančiai kurčiųjų organizacijai. Jei gyvenamame mieste kurčiųjų organizacijos nėra, asmuo gali teikti stojimo į LKD prašymą bet kuriame kitame mieste.

Pateiktą narystės prašymą svarsto ir sprendimą priima atitinkamos kurčiųjų organizacijos taryba. Patvirtinus narystę, asmeniui per maždaug 1 mėn. išduodama LKD nario kortelė.

Kur galima teikti prašymą?

„Akimirkos“ „Klounada“ matė ir žiūrovai Kijeve.

Spektaklis „Paukščiai“, „Akimirkos“ kolektyvas.

„Prisiminimai“, „Mimikos“ kolektyvas.

J. Mažeikienė: teatro režisierė, žinanti, kur mūzos gyvena

Režisierė Janina Mažeikienė

jau 20 metų dirba

kurčiųjų teatre „Mimika“ Vilniuje.

Prieš tai 20 metų ji dirbo Panevėžyje

su kurčiųjų teatru „Akimirka“.

Režisierė yra labai kūrybinga,

darbšti, mylima aktorių.

Ji yra pastačiusi 100 spektaklių.

Kuria spektaklius suaugusiems

ir vaikams.

Kurtieji ateina šeimomis pamatyti

jos režisuotų spektaklių.

Su savo aktoriais yra pelnusi

daug apdovanojimų.

Pelnė ir „Aukso paukštę“.

Tai aukščiausias meno mėgėjų

apdovanojimas Lietuvoje.

Savitas kūrybinis stilius jau seniai tapo režisierės „vizitine kortele“, į kurčiųjų teatro pasirodymus sutraukiantis būrius žiūrovų.

J. Mažeikienės kūryba universalu. Įvairios, gausiai naudojamos meninės priemonės ir sprendimai leidžia ir žmonėms su klausos negalia, ir girdintiesiems visaverčiai mėgautis jos kuriamu teatru. Čia puikiai dera ir scenos klasika, ir eksperimentų drąsa. Režisierėi paklūsta įvairūs scenos kūrinių stiliai ir žanrai, stebina laki vaizduotė, įžvalgų gėlmė, stiliaus pojūtis.

„Iš tiesų, kartu su kurčiųjų aktorių kolek-

tyvu, scenos pagalbininkais jau įveikėme netrumpą gyvenimo ir kūrybos atkarpą. Tai yra kelias, kuriuo man patinka keliauti. Galima pasiklysti, pabėgti, ieškoti, klysti ir vėl sugrįžti. O patirtys – visokios. Nuo euforijos iki nusivylimo, nuo džiaugsmo iki gaudulio. Nuo pergalių iki pralaimėjimo. Varomoji jėga? Manau, aistra kūrybai. Tylos pasaulio žmogų bent būties akimirką apglėbti gestu, mimika, judesiu, šokiu, kūrybos šnabždesiu... Tai labai praturtino ir mano patirtis. Teatre tapome draugais, kartu išgyvenome daug malonių akimirkų“, – „Akiračiui“ sakė režisierė J. Mažeikienė.

„Akimirka“ – pirmoji meilė

Laikas negailėstingai blukina datas, atmintis klaidina, painioja. Tačiau kai kas visada šalia. Tai kartu su žiūrovais išgyventas kūrybos katarsis, jausmas, kad tave supranta, priima, tavęs laukia. Taip buvo sutikta ar netrukus turėjo laimės patirti jaunutė teatro profesionalė, prieš 40 metų peržengusi Panevėžio KRC slenkstį. „Iš pradžių visai nemokėjau gestų kalbos, bet tai nesutrukdė užsimegzti tvirtam ryšiui, kuris vėliau peraugo į draugystę, o dabar tęsiasi „Mimikoje“, – šiltai šypsosi režisierė.

Ir meiliai mini savo pirmųjų aktorių: Vilijos Petrokaitės-Buiko, Rimanto Indrelės, Alinos Juciuvienės, Arvydo Meškino, Alvido Degučio, Lijanos Čipliesnės, Dainiaus Žvėrelės, Palmiros Ostrovskienės – vardus. Su buvusios PKRC vadovės A. Juciuvienės pagalba iš užmaršties prikeliame ir keletą to meto spektaklių pavadinimų: „Baltoji stirna“, „Prisiminimas“, „Paukščiai“.

O dabar, nuvykusi į Panevėžį, tarp „Akimirkos“ aktorių režisierė jau mato ne tik savo senų bičiulių, bet ir jų užaugintų vaikų veidus. Vadinas, ji savo misiją atliko: meilė teatrui, scenos trauka perduota iš kartos į kartą.

Scenografas N. Petrauskas ir režisierė J. Mažeikienė.

„Panevėžyje dirbau su kurčiųjų trupe „Akimirka“. Tačiau mieste veikė ir kurčiųjų tėvų girdinčių vaikų ir jaunimo trupė, kuri turėjo panašų pavadinimą – judesio teatras „Akimirka“. Su abiem kolektyvais dalyvavau labai daug festivalių tiek Lietuvoje, tiek užsienyje. Sovietiniu laikotarpiu kiekviena išvyka už sąjungos ribų ir net po sąjungą buvo ypatingas įvykis. O mes tokių įvykių turėjome daug. Mūsų kelionių maršrutai su viena ar kita trupe apėmė nuo Minsko (Baltarusija), Daugpilio (Latvija), Piarnu (Estija) iki Kijevo (Ukraina), Sarajevo (Bosnija ir Hercegovina), Helsinkio (Suomija), Turkijos ir Vokietijos miestų, – graudindamasi prisiminė režisierė. – Iš kelionių parsivežėme ne vieną diplomą.“

Brandžioji meilė „Mimika“

2004 m. J. Mažeikienė stojo prie „Mimikos“ teatro vairo. Viskas susiklostė taip, kad Vilniuje režisierė jau buvo laukiama. Tad adaptacija nei jai, nei aktoriams nebuvo itin sunki. Netrukus ir čia kūrybos procesai įgavo pagreitį.

Jei prieš tai dirbusio režisieriaus Jono Vaitiekaičio nuopelnas – pelnytas liaudies teatro vardas, tai J. Mažeikienė į teatro istoriją įėjo kaip režisierė, kurios kūrybą vainikavo lietuviškuoju teatro kolektyvų „oskaru“ vadinama „Aukso paukštės“ norminacija. 2009 m. Vilniaus KRC liaudies teatras „Mimika“ ir šokių kolektyvas „Tyla“ su spektakliu „Gyvasties prisilietimas“ pelnė „Geriausio suaugusiųjų mėgėjų teatro ir vadovo“ vardą ir laimėjo pagrindinę Lietuvos liaudies kultūros centro ir Pasaulio lietuvių dainų šventės fondo įsteigtą nominaciją „Aukso

paukštė“. Scenarijaus autorė ir režisierė – J. Mažeikienė, choreografas – Mantas Svirskys, kostiumų dailininkė – Virginija Matuzevičiūtė, scenografas – N. Petrauskas. Tai buvo tikras triumfas.

Po metų kolektyvas Lietuvos mėgėjų teatrų šventėje „Atspindžiai“ vėl tapo laureatu, parodęs spektaklį „APIE TAI“. 2013 m. Lietuvos mėgėjų teatro sąjunga dar kartą atkreipė dėmesį į naują Vilniaus KRC teatro scenos darbą „Apkabin kylantį“ (sukurtas G. G. Markeso apsakymo motyvais) ir skyrė net 3 nominacijas: už režisūrą, scenografiją, kostiumus.

2014 m. spalį Lietuvos liaudies kultūros centras liaudies teatrui „Mimika“ už meninį lygį, veiklas ir pasiektus rezultatus suteikė mėgėjų meno kolektyvų I kategorijos sertifikatą. Tai kol kas vienintelis, turis aukščiausią įmanomą kategoriją, neįgaliųjų teatras Lietuvoje.

Prieš kūrybą užmarštis bejėgė

100 spektaklių, miniatiūrų, etiudų... O ką iš savo kūrybos lobyno norėtų išskirti pati režisierė? Pašnekovė tik skėsteli rankomis: visi kūriniai – tarsi vaikai, tad kaip išsirinkti? Tačiau prityla, pamąsto ir keletą pavadinimų pamini. Tarp jų – daugiausia pandemijos ir popandeminiu laikotarpiu pastatytų spektaklių: „Paukščiais pavirtę, sparnais kalbėsime Lietuvą“ (pagal S. Gedos poemą „Strazdas“), „Trys mylimos“, „Orfėjas ir Euridikė“. Ir, žinoma, visada kūrėjui išskirtiniai yra paskiausieji, dar grimu „kvepiantys“ darbai. Tai Vilniaus 700 metų sukakčiai sukurta istorinė drama „Sakmėje gyvenanti Gedimino laiškų dvasia“ bei spektaklis „Prisiminimai“ (Lietuvos žmonių su negalia sąjungos rengiamame „Begaso“ festivalyje pelnė dramatiškiausio spektaklio nominaciją).

Kartu dėjome pastangas suskaičiuoti visus „Mimikos“ liaudies teatro pelnytus diplomus, nominacijas ir padėkas, bet apie vidurį vis pamesdavome skaičių. Tegu bus bent dalis paminėtų: „Moterims nesumeluos“ – nominacija „Ryškiausias sezono eksperimentas“ Lietuvos meno mėgėjų šventėje, „Severietės rauda“ – laureatų diplomai už režisūrą ir scenografiją (pagal M. Martinaičio eilėraščių) teatrų festivalyje „Atspindžiai“, „Nerimas“ – „Atspindžių“ laureatas, taip pat apdovanotas diplomu tarptautiniame Kijevo kurčiųjų teatrų festivalyje; „Senas žmogus, dideliausiais sparnais“ (pagal G. G. Markesą) teatrų festivalyje „Atspindžiai“ – laureatas, o tarptautiniame teatrų festivalyje Taline pelnė diplomą. „Begaso“ festivaliuose, be minėto spektaklio, pelnytos prizinės vietos ir už kitus scenos darbus, tokius kaip „Jūratė ir Kastytis“ (kartu liaudies teatras „Mimika“ ir Maironio progimnazijos teatro studija „Akimirka“), „Romeo ir Džiuljeta“ ir kt.

Su mažomis išimtis Velykų laikotarpiu ir visada Kalėdų išvakarėse į VKC aktų salę suguža mažiėji žiūrovai. Ir tuomet atklysta mintis: ar taip seniai žiūrėti „Mimikos“ pasirodymų dabartinius tėvelius už rankos vedėsi jų mamos ir tėčiai... „Baltoji stirnaitė“, „Bjauris ančiukas“, „Piemenėlė ir kaminkrėtys“, „Aukšiniai kiaušiniai“, „Sniego karalienė“, „Ožka ir vilkas“, „Trys paršiukai“, „Pelenė“, „Žvaigždutė nukrito į Žemę“, „Kalėdos pas Nykštukus“, „Velykinis stebuklas“, „Kalėdinės lauktuvės“, „Snieguolė ir septyni nykštukai“... – ir tai dar ne visos pasakos ir legendos, kurias mažiesiems sekė „Mimikos“ režisierė su aktoriais.

Jeigu sumanytume išvardinti specialiai kurčiųjų meno šventėms skirtus scenos darbus, tai būtų dar arti dviejų dešimčių kūrinių pa-

vadinimų. O kur dar spektakliai, skirti valstybinėms šventėms, Valentino diena, Tarptautinei kurčiųjų žmonių diena.

Kūrybos virtuvės uždangą praskleidus

J. Mažeikienė – ne tik teatro vadovė, spektaklių režisierė, bet ir scenarijų autorė. Savo parengtus scenarijus ji sudėjo į knygėlę jautriai pavadinimu „Skaudėjimai“ ir išleido. Sakoma, kad leidinukas labai populiarus, nes anaipol ne kiekvienas teatro režisierius – dar ir sėkmingas dramaturgas. „Mimikai“ skirtus scenarijus J. Mažeikienė rengia kitaip, arba, galima sakyti, pritaiko.

Tikra likimo dovana laikomas režisierės ir scenografo, kostiumų dailininko Nojaus Petrausko (profesionalus tapytojas) tandemas. Darbe jiedu – profesinis duetas, puikiai papildantys vienas kitą, gyvenime – motina ir sūnus. Nojaus scenos erdvės dizaino sprendimai, dekoracijos, kostiumai suteikia spektakliams papildomo prieskonio, minties ir emocijų gilumo, padeda realizuoti režisierės sumanymus. „Džiaugiamės šių dviejų, vienas kitą papildančių kūrėjų sąjunga ir potencialu“, – „Akiračiui“ sakė VKC direktorė Rima Paulauskienė.

Mūsų herojai leidus, užsukome ir į kolektyvo kūrybinę virtuvę. Ir sužinojome, kad ir kūryboje egzistuoja planas ir tvarka. Viena iš pirmųjų spektaklio statymo veiklų – scenarijaus aptarimas su kolektyvu, scenografijos, kostiumų dizaino, mizanscenų sprendimų paieška, skirstymasis vaidmenimis, eskizų rengimas. Po to jau su scenografu ieškomos dekoracijoms, rekvizitams reikalingos priemonės. Su kiekvienu aktoriumi atskirai šlifuojamas personažo charakteris, kol pagaliau ateina metas spektaklio erdvinius, kostiuminius „elementus“ bei personažų tipažus apjungti į visumą.

Yra sakoma, kad teatras prasideda nuo rūbinės. Perfrazuodama šį posakį, pašnekovė dėkoja ne tik aktoriams: už bendrystę, kartu puoselėjamą meną ir kurčiųjų kultūrą, pasiekimus, bet ir šauniesiems scenos pagalbininkams – VKC darbuotojams Rimantui Pukšto (už erdvinių sprendimų išpildymą), Galinai Žavoronok (už aktorių kostiumus, pasiūtas dekoracijas). Be jų, anot mūsų herojės, teatras būtų neišbaigtas.

O kas toliau?

Atsakymą tarsi sufleruoja centro direktorės R. Paulauskienės žodžiai: „Režisierė, kurianti puikų turinį ir gebanti jį pateikti asmenims su klausos negalia taip, kad jis trauktų, tai geriausia, kas galėjo nutikti „Mimikai“. Yra kurčiųjų, kurie ateina vaidinti tik dėl režisierės asmenybės, labai tai vertiname.“ Buvusi VKC vadovė Inga Minkevičienė papildė: „Jautrios, meniškos sielos žmogus, turintis glaudų ryšį su kurčiųjų bendruomene.“

Pasinaudosime ir menininkės atvirumo akimirka ištartais žodžiais („varomoji jėga – aistra kūrybai“) ir spėsime: ateityje – nauji, dar neišžvalgyti kūrybos horizontai. Būsime, dar tik gimiantys scenos kūriniai, scenarijai ir dar į posmus šiandien nesugulusi poezija (tai bus rytoj), nes J. Mažeikienė yra taip pat ir poetė.

Viskas lyg ir panašiai bus, bet ir visai kitaip. Nes mūsų herojė nemėgsta savęs kartoti. Pasikinkys mūzas ir leis jį neatrastus tolius.

Su dvigubu – Jūsų profesinio kelio ir „Mimikos“ – jubiliejumi, gerbiama režisierė! Tegu naujais žiedais sužydi Jūsų talentas, tegu klesči kurčiųjų teatras ir menas!

„Don Žuanas“ (Moljero komedijos motyvais), „Mimika“. Pasaka „Snieguolė ir septyni nykštukai“.

„Gyvasties prisilietimas“, pelnęs „Aukso paukštę“.

Ypač sėkminga skyriaus veikla – edukacijos girdinčiųjų mokyklose.

Pirmoji akredituotus pedagogų mokymus baigusi laida kartu su LKNUC specialistais.

LKNUC skyriuje – daug naujienų ir pokyčių

Praėję metai LKNUC Gestų kalbos sklaidos ir mokymo skyriui buvo kupini naujovių ir iššūkių. Daugiau nei dešimtmetį skyriaus vienas svarbiausių darbų buvo internetinio lietuvių gestų kalbos žodyno puoselėjimas, tad metų pradžioje jo rengimą perėmus Vilniaus kolegijai skyriui teko tarsi gimti iš naujo. Rasa BUIKAUSKAITĖ-KURZENKOVĖ

Per praėjusius metus pasikeitė jo pavadinimas (seniau jis vadinosi LKNUC Metodinių priemonių rengimo ir gestotyros skyrius), išsigrūnino naujos veiklos kryptys. Stipriais šio pokyčio postūmiais tapo Lietuvos kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centro įgyta akreditacija, įtvirtinusi teisę rengti kvalifikacijos tobulinimo programas pedagogams. Taip pat dėl įtraukiojo švietimo auga pedagogų interesas kokybiškai mokinių su klausos negalia ugdymo metodinei medžiagai bei lietuvių gestų kalbos poreikis ugdymo procese.

„Gestų kalba ir aš“. Džiugu, kad jau pirmaisiais reorganizuoto skyriaus veiklos metais atlikta nemažai reikšmingų darbų. Vienas svarbiausių – bendradarbiaujant su Nacionalinės švietimo agentūros (NŠA) projektu „Skaitmeninė švietimo transformacija (EdTech)“ parengta skaitmeninė mokymo priemonė „Gestų kalba ir aš“.

Priemonė skirta lietuvių gestų kalbos mokymui ir darbui su kurčiais bei neprigirdinčiais mokiniais. Joje pateiktos užduotys ges-

tų kalbos supratimo, kalbėjimo ugdymui, kalbos gramatinės sandaros formavimui, žodyno plėtrai, kurčiųjų kultūros ir bendruomenės pažinimui. Šiuo metu jau parengta 1–4, 5–6, 7–8 klasių koncentrų medžiaga. Su priemone plačiau galite susipažinti tinklalapyje gestukalba.smp.emokykla.lt/.

Nauja internetinė platforma. Praėjusiais metais sukurta nauja internetinė platforma „Mokomoji medžiaga lietuvių gestų kalba“, kurioje dedamas visas lietuvių gestų kalba LKNUC parengtas mokomasis turinys. Tai yra įvairūs tekstai lietuvių gestų ir lietuvių kalbomis bei įvairių dalykų sąvokų aiškinimai. Ši medžiaga pravers ir visiems su gestakalbiais mokiniais dirbantiems pedagogams, besiruošiantiems savo dalyko pamokoms, ir mokiniams, norintiems geriau suprasti ir įsiviešinti pamokose gaunamas žinias.

Lietuvių gestų kalbos pradžmenys. Dar vienas iš svarbių įgyvendintų darbų – parengta akredituota 40 val. trukmės kvalifikacijos tobulinimo programa pedagogams „Lietuvių gestų kalbos pradžmenys“. Pagal

šią programą jau buvo surengti ir mokymai pirmajai grupei, iš kurios gauti puikūs atsiliepimai motyvuoja tęsti šį darbą toliau. Pirmąjį metų ketvirtį planuojama organizuoti antrąją mokymų grupę, tad norintieji registruotis turi sekti informaciją centro puslapyje ar „Facebook“ paskyroje.

Edukacijos bendrojo ugdymo mokyklose. Sėkmingai buvo tęsiama ir viena smagiausių skyriaus veiklų – edukacijų apie gestų kalbą ir kurčiųjų kultūrą organizavimas bendrojo ugdymo mokyklose. Šios iniciatyvos sėkmę įrodo susidariusi nemaža kviečiančiųjų mokyklų eilė, tad šiemet planuojama veiklą plėsti.

LGK prestižo didinimas. Lietuvių gestų kalbos sklaida ir prestižo didinimas yra viena prioritetinių skyriaus misijų. Praėjusiais metais buvo įgyvendintos kelios reikšmingos šios krypties veiklos. Skyriaus specialistė leva Pečiulytė-Silaeva pradėjo vesti lietuvių gestų kalbos korekcijos užsiėmimus LKNUC mokiniams. Taip pat buvo tęsiamos konsultacijos LKNUC pedagogams LGK tobulinimo ir vartojimo klausimais. 2023 m. LKNUC bendruo-

Parengta skaitmeninė mokymo priemonė „Gestų kalba ir aš“.

Sukurta internetinė platforma „Mokomoji medžiaga lietuvių gestų kalba“.

Suaugusių kurčiųjų pokalbio su mokiniais akimirka.

menei pristatyti keturi pranešimai aktualiomis temomis.

„LGK nelygu LK?“ Apie lietuvių gestų kalbos reikšmę svarbu nuolat šviesti pačią kurčiųjų bendruomenę, tad skyrius sukviėtė kurčiuosius į renginį „LGK nelygu LK?“, kurio metu buvo žaismingai palyginta lietuvių ir gestų kalbų gramatikos, ieškota atsakymo į klausimą, ar šios dvi kalbos yra lygiavertės.

Kurčiųjų šventė kitaip. O Tarptautinę kurčiųjų žmonių savaitę pernai buvo nuspręsta pažymėti kitaip, skiriant dėmesį kurčiųjų bendruomenės ateičiai – mokiniams su klausos negalia. Surengti suaugusių kurčiųjų pokalbiai su mokiniais. Arnoldas Matulis kartu su Ieva Pečiulyte-Silaeva diskutavo su pradinukais apie gestų kalbos poeziją, o Monika Kumžaitė

su Nijole Pivoriene ir paaugliais nagrinėjo kurčio žmogaus teisių temą. **Informacinis lankstinukas.** Matydami didelį poreikį informacijai apie gestų kalbos svarbą kurčių ir neprisigirdinčių vaikų mokymui, parengėme informacinį lankstinuką tėvams ir pedagogams, kuriame trumpai ir vaizdingai pateikėme argumentus, kodėl lietuvių gestų kalba – tai kurčio ir neprisigirdinčio vaiko prigimtinė teisė.

Erasmus+ projektų nauda. Skyriuje buvo įgyvendinami trys tarptautiniai Erasmus+ projektai. Vienas projektas jau užbaigtas, jo metu buvo sukurta platforma, skirta klausos negalią turinčių asmenų ugdymo procesui pajvairinti. Paminėtina ir daugiau projekto rezultatų: parengta e-knyga apie įvairių šalių kurčiuosius lyderius, socialinių inovacijų ugdymo kurso medžiaga pedagogams, taip pat sukurtos vaizdo rekomendacijos kurtiesiems, kurie ieško darbo, ir informacijos paketas darbdaviams, norintiems įdarbinti asmenis su klausos negalia. Projektas „Make it Work“ suteikė centro mokiniams ir pedagogams galimybę vykti į tarptautinius mokymus.

11 žmonių kalnus vertė. Visi šie darbai yra nuveikti vienuolikos žmonių komandos, kurių kiekvienas – vis kitos srities specialistas, savo stiprybėmis ir žiniomis prisidedantis prie LKNUC ir skyriaus tikslų įgyvendinimo. Šiomet numatyta nemažai tęstinių ir naujų veiklų, apie kurias galite sužinoti sekdami LKNUC tinklapį www.deafcenter.lt ir skyriaus „Facebook“ paskyrą.

Panevėžio kurčiųjų mokykla: gyvename intensyvią gyvenimą

Žvakidžių meistrė Miglė, direktorė D. Kriščiūnienė, J.E. vyskupas L. Vodopjanovas.

Laikas bėga greitai kaip tekantis vanduo. Bet visgi panorame jį pristabdyti ir tiesiog prisiminti 2023 m. pabaigoje vykusius renginius bei įsimintinus susitikimus.

Danutė KRIŠČIŪNIENĖ

Prie šventinio stalo – bendruomenė ir svečiai. Turime ilgametę tradiciją, besibaigiančius metus gražiai užbaigti susirinkus visai bendruomenei prie pietų stalo su garbingais svečiais. Šie metai – ne išimtis. Šventiniuose pietuose dalyvavo ne tik mokytojai, darbuotojai, mokiniai, tėveliai, mokyklos tarybos nariai, bet ir Jo Ekscelencija Panevėžio vyskupas Linas Vodopjanovas, svečiai iš Kėdainių, Kauno, NVO vadovai bei atstovai, dailininkai, savanoriai, TV atstovai ir kiti svečiai.

Padėkojome visiems už nuoširdų bendradarbiavimą, išklausėme gražiausius linkėjimus, pasidžiaugėme šventiniais fejerverkais, mokinių parengtomis dovanėlėmis. Prisiminėme senovinius žaidimus, tradicijas. Staigmeną pateikė technologijų mokytojas metodininkas Romas Kupčinskas su mokiniais, pagaminę susirinkusiems 62 ažuolines menteles bei keletą žvakidžių-namelių, simbolizuojančių namų šilumą. Žvakides sėkmingiausiai sekėsi daryti dešimtokei Miglei Tamonytei. Taip pat visus pradžiugino technologijų mokytojos Astos Sviderskienės su mokiniais pagamintos spalvingos eglutės.

Panevėžio kurčiųjų mokykloje

pernai metų pabaigoje vyko šventiniai pietūs.

Juose dalyvavo visa bendruomenė ir daug svečių.

Tarp svečių buvo Panevėžio vyskupas ir dailininkė, kurios paroda surengta mokykloje.

Mokiniai kartu su technologijų mokytoju susirinkusiems pagamino dovanų:

62 menteles, žvakidžių-namelių ir eglučių.

Parodos atidarymas. Po šventinių pietų net trijose mokyklos erdvėse atidarėme dailininkės Renatos Laučkienės tapybos darbų parodą „Tarp dviejų pasaulių“. Bendravome prie arbatos puodelio.

Penktoko S. Tamonio pasiekimas. Didžiuojamės mūsų penktoku Simu. S. Tamonis dalyvavo Panevėžio „Šviesos“ specialiojo ugdymo centro organizuotame respublikiniame nuotolinio meninio skaitymo konkurse „Balta pasaka“ ir 5–8 klasių grupėje laimėjo II vietą bei buvo apdovanotas diplomu.

Išsityrėme sveikatą. Yra sakoma, kad sveikata – brangiausias turtas. Visi mokyklos bendruomenės nariai turėjo galimybę dalyvauti Panevėžio visuomenės sveikatos biuro vykdomame projekte ir į mokyklą atvykusioje mobiliojoje laboratorijoje pasidaryti nemokamą bendrą kraujo tyrimą (BKT), pasitikrinti kreatinino, cholesterolio kiekį, gliukozės lygį ir kt. Sveikatą pasitikrino 132 asmenys.

Mokytojas R. Kupčinskas su mokiniais pagamino net 62 menteles renginio dalyviams.

L. ir R. M. Balaišiai: 100 dienų kelionė po Aziją

Ko reikia tolimai ir ilgai kelionei? **Linos ir Remigijaus Mykolo BALAIŠIŲ** nuomone, svarbiausia didelis noras ir prigimtinis lašelis avantiūrizmo. Dar svarbu fizinė ištvermė, organizuotumas ir bent minimalus užsienio kalbos mokėjimas, nors dabar tokias žinias, anot jų, neblogai atstoja „Google“ vertėjas. Puiku, jei svečiose šalyse turite draugų: vietiniai kurtieji paprastai noriai padeda susidaryti lankytinų objektų sąrašą ar net palydi į juos. Kas be ko, reikia ir lėšų. Tačiau ne tiek daug, kaip turbūt dauguma įsivaizduoja, svarsto pašnekovai. Pvz., įjiedviem 102 dienų kelionei po 5 Azijos šalis užteko pataupyti metus. Taigi, nepamirštami įspūdžiai, šventė akims, sielai ir gomuriui. Parsivežti 4 tūkst. filmukų ir nuotraukų, sugulusių į šeimos albumą ir *Remigijus Remigijus* „Facebook“ paskyrą.

Užrašė Nijolė KRASNIAUSKIENĖ

Pirmąkart mintis iš arčiau pažinti kontrastingą Aziją sukirbėjo Linai, kai prieš 10 metų lankėsi Kinijoje ir ten susipažino su dirbti atvykusi korėjiečiu. Praėjus keleriems metams mūsų herojai pirmąkart apsilankė Pietų Korėjoje. Užmezgė daug kontaktų, o tai, ką pamatė – sužavėjo. Tad dar viena kelionė į Aziją brendo lėtai, bet užtikrintai.

SINGAPŪRAS – pirmoji keliautojų stotelė, miestas-valstybė, mūsų herojus pradėjusi stebinti vos lėktuvo ratams palietus Čiangio oro uosto (Jewel Changi Airport) nusileidimo taką. Kvapą gniaužė dairantis po vieną didžiausių ir 12 kartų iš eilės geriausiu pasaulyje pripažintą oro uostą. Lietuviai grožėjosi 40 m aukštį siekiančiu kriokliu, mėgavosi idealia švara. Be privalumų, buvo ir kai kas, kas vertė įsitempti: į šalį draudžiama įvežti kramtomąją gumą, o už narkotikų gabenimą čia gresia mirties bausmė. Neatsargiai numetusiems mažiausią popierėlį, taip pat už spjūvį ant šaligatvio galima užsidirbti visai nejuokingą baudą.

Pašnekovai Singapūrą vadino imigrantų šalimi. Didžiausia šalyje yra kažkada juodiems darbams dirbti atsivežtų kinų populiacija (apie 77 proc. visų gyventojų), gyvena indai, malajai. Visos etninės grupės laisvai kalba angliškai, čia gausu anglišku užrašų, tad patogus užsieniečiams.

Beveik 250 metų šalį buvo kolonizavę britai. Tačiau 1959 m. ši Azijos valstybė nusimetė kolonijinį jungą ir susijungė su kaimynine Malaizija. Sąjunga buvo gana sėkminga, bet vėliau dėl baimės, kad ims dominuoti kinai, ji išsiro. 1965 m. Singapūras tapo nepriklausoma valstybe ir nuo tada prasidėjo jo klestėjimas. Šalies ekonomika remiasi turizmu (ir dar bankiniu sektoriumi), čia kasmet atvyksta turistų

daugiau nei šalyje yra gyventojų (6,2 mln.).

Mūsų keliautojus žavėjo, kad galima taip sėkmingai apjungti gamtos grožį ir civilizacijos laimėjimus. Geriausias to įrodymas – Sodai prie įlankos (Gardens by the Bay), gavę žaliojo futuristinio (ateities) stebuklo vardą. Soduose L. ir R. M. Balaišiai aplankė „Debesų mišką“ („Cloud Forest“), grožėjosi jo erdvėse įrengtu aukščiausiu pasaulyje uždarytų patalpų dirbtiniu kriokliu. Lietuvius sužavėjo „Supermedžių giraitė“. Labai patiko „Gėlių kupolas“ („Flower Dome“), kurio erdvėse suformuoti išskirtinio grožio gėlynai. Įspūdžiu nenusileidžia dar vienas sedėvas – „Sodorapsodija“ („Garden Rhapsody“), ypač vakarais, kai vyksta šviesų ir muzikos šou. Tuomet atrodo, kad „supermedžiai“, apšviesti skirtingomis spalvomis, ima šokti. Tačiau yra kuo pasigrožėti ir dieną.

Miesto architektūros sedėvas – „Marina Bay Sands“ viešbutis – 55 aukštų trijų bokštų pastatas, ant kurio „užkelta“ laivo imitacija (iš tikrųjų, tai statinio dalis). Viršuje, 240 m aukštyje, įrengta apžvalgos aikštelė, iš jos mūsų keliautojai ganė akis po stulbinančią miesto panoramą. Viliojo ir viršutiniame „laivo“ dešnyje įrengtas didžiausias pasaulyje baseinas. Tiesa, paplaukioti jame gali tik viešbučio gyventojai, o apsisotiti dėl aukštų kainų – tik milijonieriai.

Sodai prie įlankos – ne vienintelė miesto valstybės puošmena. Ne mažiau turistų lankomi išpuoselėti, reta ir įvairia augmenija garsėjantys botanikos sodai, jų ne vienas. Sodai įtraukti į UNESCO Pasaulio paveldo sąrašą. Lina ir Remigijus dar spėjo užsukti į Sentoso salą su ramiam poilsiui įrengtais Siloso paplūdimiais. Aplankė Budos danties šventyklą (Budda Tooth Sands). Šioji baigta įrengti tik

Lituviai susitiko XIX PKF (WDF) kongreso atidaryme.

2007 m. ir atsiėjo šaliai 62 mln. dolerių. Viskas vien dėl vieno Budos danties fragmento! Singapūre Balaišiai užtruko 3 dienas.

PIETŲ KORĖJA. Į šią šalį Lina ir Remigijus atkeliavo, kai Jeju (Čedžiu) saloje vyko PKF (WFD) kas 4 metus organizuojamo renginio atidarymo šventė.

Jeju sala. Laikotarpiu tarp atidarymo ir uždarymo ceremonijų lietuviai išsinuomotu automobiliu keliavo po Jeju salą, kuri kartais dar vadinama miniatiūrine Pietų Korėjos valstybe. Juos stulbino sukietėjusios ugnikalnio lavos sukurtas ir žmonių išsaugotas salos kraštovaizdis. Šio peizažo kaltininkas – dabar miegantis Hallasano ugnikalnis, kažkada „išspjovęs“ neįtikėtiną lavos kiekį.

Kauniečiai Lina ir Remigijus Balaišiai

100 dienų keliavo

po Azijos žemyno valstybes.

Buvo Singapūre, Pietų Korėjoje,

Indonezijoje, Malaizijoje, Vietname.

Aplankė daug muziejų, parkų,

botanikos sodų, šventyklų.

Gražiausius pamatytus dalykus

filmavo ir fotografavo.

Dabar sekėjai tai gali pamatyti

feisbuko paskyroje

Remigijus Remigijus.

„Spirited Garden“ Jeju saloje – vienas gražiausių sodų pasaulyje.

Įspūdingos architektūros „Marina Bay Sands“ viešbutis – Singapūro pasididžiavimas.

Balaišiai aplankė Manjanggalavos tunelį, vieną ilgiausių pasaulyje, susiformavusį prieš 2,5 milijono metų. Dabar jis – šikšnosparnių namai. Urvo ilgis – 13 km, turistams prieinamas 1 km (UNESCO Pasaulio paveldo objektų sąrašė).

Dar vienas objektas, kurį rekomenduotų pašnekovai pamatyti kitiems, yra Spirited sodas. Anot jų, nuostabi vieta, pradėta kurti ir išpuoselėta sunkiomis ir kruopščiomis vieno žmogaus pastangomis. Sode pasodinta per 400 medžių.

Mūsų herojai pabuvojo daugelyje vietų, bet dėl sudėtingų lietuviams pavadinimų vietovardžius minėsime saikingai. Tai ir įspūdingas vandens krioklys, žinomas dar Dievo tvenkinio vardu (iš tikrųjų, tai – trys kriokliai, du atsiskiriantys nuo pirmojo), Jeju akmenų parkas, ugnikalnis, kurio pavadinimas išvertus būtų Saulėtekio kalnas (UNESCO Paveldo objektų sąrašė), gavęs vardą dėl nuo jo atsiveriančių nuostabių saulėtekio vaizdų. Veikia keli kaimai-muziejai.

Prie Haedong Yonggungsa šventyklos pagodos Busane.

Busanas – antras pagal dydį Pietų Korėjos miestas, uostas. Jame gyventojų gyvena daugiau (3,6 mln.) nei yra visoje Lietuvoje. Garsėja savo paplūdimiais, parkais, karštosiomis versmėmis. Atvykėlius traukia įspūdingos šventyklos, veikia gausybė šiuolaikinio meno ir istorijos muziejų. Lina ir Remigijus pasirinko apžiūrėti Japonijos armijos įrengtus įtvirtinimus (Pietų Korėją Japonija buvo okupavusi 1910–1946 m.).

Vėliau apsilankė čia įsikūrusiame didžiausiame Pietų Korėjoje Jagalchi jūros gėrybių turguje, kur akys raibo nuo žuvų rūšių, jūros gėrybių gausos. Žvalgėsi viename iš 4 tradicinių turgų – Choryang turguje. Tačiau vietinių taip mėgstamą gatvės maistą turguje bandė atsargiai – lietuvių gomuriams jis buvo kiek per aštrus.

Gyeongju (Kiongdžiu) – tarp 5 populiariausių turistų lankomų šalies vietų. Tai tūkstantmetį gyvavusios Silla karalystės sostinė, o dabar – tarsi muziejus po atviru dangumi. Čia veikia vienas seniausių šalies budistų vienuolynų – Bulguksa (UNESCO), kita įžymybė – Seokguram urvas (UNESCO) – granito kalne VIII a. įrengta budistinė šventykla.

Miestelyje gyvena ir kuria kurčias žmogus. Jis – gerai šalyje žinomas keramikas Im Byeonghan.

Yangdong. Šiame kaimelyje, susikūrusiame dar XV a., dera šiandieninis gyvenimas ir yra išsaugoti net 54 istoriniai namukai. Istoriniai nameliai – bestikliais langais, kuriuose šeimos nakties miego suguldavo tradiciškai taip: arčiausiai lango šeimos galva tėvas, toliau motina, už jos – vaikai. Tokia tvarka nusistovėjo saugumo sumetimais. Įdomu, kad rytą pirmasis atsikėlęs tėvas karvių melžti eidavo ne pro duris, o tiesiai pro langą. Ekskursijos dalyviai buvo apgyvendinti panašiuose nameliuose. Balaišiai pasirinko nakvoti viename namelyje su gidu. Jie atkreipė dėmesį į korėjiečių tradiciją valgyti sėdint ant žemės ir miegoti ant žemės.

Pjončangas. 2018 m. čia vyko žiemos olimpinės žaidynės. Tai kalnų miestas, gyvenantis mums įprastu 4 metų laikų ciklu, o žemuti-

niuose miestuose jų yra tik du: vasara ir liūčių sezonas. Pjongčange ligi šiol išsaugota daug sporto objektų: yra alpinizmo vietos, slidinėjimo trasos.

Taebeke, mažame miestelyje, lietuviai lankė vieną ilgiausių pasaulyje kalkakmenio urvų – Hwanseongul cave.

Seulas. Pietų Korėjos sostinėje veikia Chung Won San Bang Akademijs, į kurią mokytiis drožybos ir medžio restauravimo meno kasmet susirenka jaunuoliai iš visos šalies. Akademijs meistras garsėja savo gebėjimais ir gali vien tik iš nuotraukų atkurti, pvz., namą. O tarp šių meistrų yra ir labai gerbiamas kurčias drožėjas Son Junho.

Keliautojai apžiūrėjo svarbų turistų traukos objektą – Prezidentūrą, kuri dėl mėlynai žalio stogo dažnai vadinama „Mėlynuoju namu“. Jie sakė, kad dabar ekskursija po šį objektą prieinama visiems, nes Prezidento institucija išsikėlė kitur. Kita lankytina vieta – Gyeongbokgung rūmai, pastatyti XIV a. valdančiai Joseon dinastijos karališkajai šeimai. Ten saugoma daug nacionalinių vertybių.

Kurčiųjų kavinė. Lietuviai užsuko į kavinę „125“. Tai ypatinga vieta. Pavadinimas kilo iš rodant tarptautinį gestą „Aš jus myliu“ tuo pačiu pirštais parodant skaičius 1 2 5. Čia ne tik beveik visi darbuotojai kurčiai, bet ir savininkas Choe Hosik yra kurčiasis. Visas kolektyvas moka gestų kalbą. Kavai ruošti kavinėje pasitelktas dirbtinis intelektas – gėrimas kiekvienam klientui verdamas pagal individualius poreikius, ir, anot mūsų keliautojų, pavyksta labai skanus. Ši kavinė Seule turi ir filialą, jame klientai aptarnaujami įprastai.

Šalies sostinėje gyvena apie 10,5 mln. gyventojų. Miestą supa 8 kalnai, o tarp jų esančioje lygumoje teka Han upė. Seule veikia per 100 muziejų, daugybė bibliotekų, yra viena už kitą gražesnių šventyklų, įvairove pasižyminčių maitinimo ir pramogų įstaigų. Per Korėjos karą (1950 m.) miestas buvo smarkiai sugriautas, bet vėliau atstatytas itin moderniais principais. Pietų Korėjoje lietuviai praleido 2 savaites.

„Kūdikų gestų“ metodas: gestų kalbos sklaida ar „pasikėsinimas“ į gestų kalbą?

Svetlana BENIUŠIENĖ

Jau keletą metų nerimsta kalbos apie „Baby sign“, arba lietuviškai dar vadinamą „Kūdikų gestai“, metodą ir jį taikant vartojamą gestų kalbą. Ar gestų kalba yra išdankoma? Ar mokomasi kūdikių vartojamos gestų kalbos su visomis gramatinėmis klaidomis? Kaip teisingai pavadinti šį metodą, kad nieko neįžeistume?

Šiek tiek istorijos

Dar XIX amžiuje amerikietis lingvistas William Dwight Whitney pastebėjo, kad kurčių tėvų vaikai pradeda bendrauti su tėvais kur kas anksčiau nei girdinčių tėvų girdintys vaikai. Jis kurį laiką stebėjo tokių vaikų vystymąsi, tačiau jam tai buvo tik smalsumo reikalas, rimčiau jis šio reiškinio netyrinėjo.

Tik XX amžiaus 8-ajame dešimtmetyje, taip pat amerikietis, mokslų daktaras Joseph Garcia, tuo metu buvęs gestų kalbos vertėju, susidomėjo šiuo reiškiniu. Jis pastebėjo, kad kurčių tėvų vaikai pradeda bendrauti su savo tėvais būdami 6 mėnesių, o būdami 9 mėnesių jau turi gana platų žodyną. Tai nustebino mokslininką, kadangi dauguma girdinčių vaikų nepradeda kalbėti anksčiau kaip būdami 12 mėnesių ir dar vėliau. Ir net sukakus dvejiems metams jų žodynas būna skurdus. 1986 metais J. Garcia apgynė daktaro disertaciją šia tema ir nuo tada pradėjo aktyviai mokyti gestų girdinčių tėvų girdinčius vaikus, įkūrė privačią mokyklą ir sukūrė visą metodiką.

Kiek vėliau dar dvi mokslininkės susidomėjo šiuo reiškiniu. Profesorė Linda Acredolo pastebėjo, kad jos dukra, kai nori įvardinti daiktus ar reiškinius, kuria kažkokius gestikuliacinius simbolius. Kartu su kolege iš Kalifornijos universiteto, profesore Susan Goodwyn, jos pradėjo tyrinėti kūdikių gestikuliacinio reiškinį ir jį aprašinėti. Savo tyrinėjimuose, o vėliau ir mokyme, jos rėmėsi dirbtiniais, pačių sukurtais gestais (ženklais). Tačiau vėliau pripažino, kad mokant kūdikius bendrauti formalios gestų kalbos nauda yra didesnė, ir pradėjo mokyti tikrosios gestų kalbos.

Per 20 metų jos sugebėjo atlikti daugybę mokslinių tyrimų ir įrodyti gestų kalbos mokymosi svarbą vaiko žodinės kalbos vysty-

muisi, ir ne tik. Savo tyrimais jos įrodė, kad gestų kalba sumažina vaikų įtampą dėl negalėjimo išreikšti savo poreikių, pagreitina erdvinio mąstymo raidą, vysto kalbos supratimą, padidina kūrybinį mąstymą, sukuria ryšį tarp tėvų ir vaikų. Taip pat sumažina ir tėvų nerimą dėl jų vaikų poreikių nesupratimo, gerina ankstyvojo raštingumo įgūdžius, socialinius įgūdžius ir net gali padidinti vaikų intelekto koeficientą. Ir visa tai, neatsižveigus į antrosios kalbos išmokymo privalumus. Juk mokydami gestų kalbos, vaikai ne tik mokosi savo gimtosios žodinės kalbos, bet ir tos šalies gestų kalbos.

Labiausiai šis metodas išpopuliarėjo JAV 2000 m., kai atsirado ne tik privačios gestukų mokyklos, bet ir gestukų pamokėlių pradėtos rodyti per televiziją.

„Kūdikų gestų“ metodas pasiekė Lietuvą

Europoje šis metodas labiausiai išpopuliarėjo Jungtinėje Karalystėje (JK). Ir neatsitiktinai. Nors amerikiečių gestų kalba ir britų gestų kalba skiriasi, tačiau abi šalys vienija anglų kalba, joms būdingi kai kurie kultūriniai panašumai, tinka naudoti ta pati literatūra ir mokymo priemonės. Iš JAV ir JK metodas pamažu plinta į Europą, tačiau nevienodai sėkmingai.

Lietuvoje apie „kūdikų gestų“ metodą pradėta plačiau kalbėti apie 2009–2010 metus, kai atsirado pavienių gestukų mokytojų, bandančių organizuoti pamokėles tėvams, kurių metu mokė komunikuoti su jų kūdikiais gestais. Tačiau visi mokymai rėmėsi amerikiečių gestų kalba, nes šio metodo lektorės išmoko

JAV, todėl Lietuvoje tokie mokymai neprigijo arba susilaukė labai mažai dėmesio.

2010 metais Lietuvos kurčiųjų draugija prisijungė prie tarptautinio ES Comenius projekto „Tiny Signers“, kurio partneriai iš Slovėnijos, JK ir Austrijos susivienijo pristatyti šį metodą Europos šalims ir pritaikyti mokymo programas bei medžiagą.

Buvo išleistas praktinis vadovas (1 pav.), kuriame buvo aprašytas metodas, jo istorija, taikymo galimybės, mokymo programos, pavyzdžiai ir būdai. Kartu buvo išleistos ir mokymo priemonės: pirmųjų kūdikio žodžių žodynėlis, pirmųjų gestukų kortelės (2 ir 3 pav.). Plačiau metodas nebuvo vystomas dėl lėšų ir entuziastų, kurie norėtų tai daryti, stokos.

Iš esmės, „kūdikų gestų“ metodas yra brangus, nes jo taikymui reikia nemažai vaizdinės bei audiovizualinės medžiagos: sukurti ir įgarsinti daineles, parengti žodynėlius, knygeles, korteles. Mokymas vyksta grupelėmis, savanoriškai, tėvams jungiantis pagal pomėgius. Tačiau Lietuvos rinka yra maža, tad medžiagos paruošimas ir leidyba neatsiperka.

(Bus daugiau)

Pora iš Alistono sukūrė unikalų verslą

Vos prieš nepilnus metus Alistono miestelio (Kanada) gyventojas Džastinas Dressleris kartu su partnere Sahana Bhardwaj savo garaže įkūrė medžio apdirbimo dirbtuves.

Džastinas yra kurčiasis, jis visą gyvenimą aistringai domėjosi medžio apdirbimu.

„2023 metais gegužės mėnesį, kai laukėmės berniuko, nusprendėme pagaminti jam vaikišką lovelę. Mums labai patiko gaminti lovelę, o ir turėjome vietos, kur galėjome tai daryti. Pagalvojome, o kodėl gi neįkūrėme verslo“, – sako Sahana, kuri verčia į anglų kalbą Džastino pasakojimą gestais.

Džastinas gamina įvairius gaminius: medines iškabas, kalėdines dekoracijas, amerikiečių gestų kalbos abėcėlės raides, tai pat gaminius pagal individualius užsakymus. Labiausiai perkamas jų produktas – medžio raizginys „Aš tave myliu“ amerikiečių gestų kalba.

„Džastinas gana greitai išmoko dirbti su lazerio aparatu, nors tokio anksčiau nenaudojo“, – pasakoja Sahana.

Pora savo gaminius parduoda internetu ir vietos turguose. Sahana pasakoja, kad jie turi tiek girdinčiųjų, tiek kurčiųjų klientų iš visos Šiaurės Amerikos.

„Taip pat pastebėjome, kad daug girdinčiųjų, nusipirkusių mūsų raizginį „Aš tave myliu“, labai susidomėjo mūsų gaminiiais. Nesitikėjome tokio staigaus populiarumo, bet taip tiesiog įvyko“, – sako Sahana.

Savo verslą Džastinas ir Sahana pavadino

„Wren's Workshop“ (Reno dirbtuvės), mažojo sūnaus garbei, kuris, pasak poros, yra didžiausia jų motyvacija.

„Norime, kad mūsų sūnus susipažintų ir įsitrauktų į abi kultūras, abi bendruomenes – kurčiųjų ir girdinčiųjų“, – sako Džastinas, kurį išverčia Sahana.

Džastinas tikisi paskatinti ir kitus sekti jų pėdomis.

Pora jau pardavė daugiau kaip 700 savo raizginių „Aš tave myliu“, o šiuo metu daugiausia dėmesio skiria Valentino dienos užsakymams.

Iš anglų kalbos vertė **Joana VANAGIENĖ**

Teksto šaltinis: <https://barrie.ctvnews.ca/>

Kanadoje gyvenantis Džastinas yra kurčiasis.

Jo žmona yra girdinčioji. Neseniai jie sukūrė verslą ir gamina medžio raizginius. Labiausiai užsakovų mėgstamas raizginys, kuris gestų kalba reiškia „Aš tave myliu“.

Nuotraukos paimtos iš <https://www.etsy.com/shop/WrensWorkshopStore>

A. Drivstedt: „Su vilna reikia mokėti susidraugauti“

Kurčiųjų bendruomenė garsėja gausiu gerų amato meistrų skaičiumi, bet tikrai dar ne su visais susipažinome. Šiandien siūlome pažintį su Švedijoje jau 22 metus skaičiuojančia Aušra DRIVSTEDT (mergautinė pavardė Kryžanauskaitė), kuri velia įspūdingus drabužius ir aksesuarus iš vilnos.

Kristina RIMKIENĖ

Meilės emigrantė Aušra džiaugiasi gyvenimu Švedijoje kartu su vyru Patriku ir 3 sūnumis: Jakubu (16 m.), Hugo (13 m.) ir Aronu (9 m.). 2002 m., baigusi 13 klasių tuometinėje Kauno kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų internatinėje mokykloje, mergina apsisprendė kelti sparnus iš gimtosios šalies ir pradėti naują gyvenimą su Patriku jo tėvynėje.

Nebuvo lengva, nes turėjo ir kitų ateities planų, tačiau, jausdama vyro palaikymą ir norėda-

ma tobulėti, susidorojo su naujais iššūkiais – išmoko švedų gestų ir švedų kalbas, perprato švedų kultūrą, susirado naujų draugų, dirba Stokholmo kurčiųjų mokykloje mokytojo padėjėja.

Į kitataučius Švedijoje iš pradžių žiūrima atsargiai, pasidomima, koku tikslu atvyko gyventi į jų šalį. Ir tik kai sužino, kad vyras yra švedas, žiūri jau draugiškiau, atlaidžiau ir pozityviau bendrauja.

KURTIEJI PASAULYJE

A. Drivstedt: „Su vilna reikia mokėti susidraugauti“

→ Moteris sako, kad švedai daug šypsosi, tačiau į savo pasaulį lengvai neįsileidžia. O lietuviai, būdami santūrūs, iš tiesų yra labai šilti ir nuoširdūs žmonės. Todėl Aušra visada širdyje tebesijaučia savo šalies patriote – nepamiršo lietuvių ir lietuvių gestų kalbą, palaiško ryšius su draugais ir giminaičiais Lietuvoje.

Paklausus, iš kur išmoko velti vilną ir kaip pradėjo kurti drabužius, Aušra prisimena, kad rankdarbiai ją traukė nuo vaikystės, o ir šeimoje amatininkų būta daugiau – tėtis užsiėmė staliaus darbais. Vasarų atostogų metu su vyresniąja seserimi išbandė įvairius rankdarbius: megzdavo, siuvinėdavo, siūdavo. Buvo įprotis Rugsėjo 1-ąją į mokyklą atvažiuoti pasipuošus savo kurtais drabužiais – traukė originalumas, išskirtinumas bei žinojimas, kad niekas nebus su tokiu pačiu drabužiu.

Iki šiol juokiasi prisiminusi, kai ji su seserimi iš spintos nugulvė mamos vestuvinę suknelę, kuri esą per ilgai ten gulėjo. Pasitarusios tarpusavyje, pasiuvo dailią palaidinę. Mama, vertindama rezultatą, užsiminė, kad medžiaga jai pažįstama, bet daugiau nepasakė nė žodžio.

Vėlimo technika Aušros gyvenime atsirado vėliau, kai gimus pirmagimiui, moteris turėjo daug laiko. Nebenorėjo nei megzti, nei siūti, norėjo išmokti ko nors naujo. Atsitiktinai vienoje parodoje pamatė iš vilnos nuveltus papuošalus ir, sužinojusi, jog iš vilnos galima padaryti ir daugiau: drabužius, batus, žaislus ir kt., nutarė išbandyti šią tuomet dar Lietuvoje nežinomą techniką – vilnos vėlimą

ir daiktų iš jos gamybą. Žinių sėmėsi Olandijoje, Anglijoje, o vėliau ir Lietuvoje. Ir mielai dar tobulina turimus gebėjimus iki šiol.

Pradėjusi nuo papuošalų gamybos, perėjo prie drabužių kūrybos. Visi jos darbai yra vienetiniai, jais pasipuošusi klientė gali būti tikra, kad nesutiks tokiu pat rūbu vilkinčios moters. Dalyvauja drabužių parodose, ten neretai ir sulaukia išskirtinių gaminių užsakymų, nors dalį jų kuria pati. Klientai dažnai paprašo pagal esamą modelį sukurti tokį pat, bet pasirinktos spalvos rūbą. Aušra visuomet įspėja, kad kitas drabužis nebūtinai gali būti identiškas pirmajam, nes kūryboje svarbi nuotaika, skiriasi turimos vilnos kokybė, jos savybės trauktis. Rezultatas nėra tiksliai nuspėjamas – bet tai yra viena iš kuriamo drabužio paslapčių.

Dauguma Aušros klienčių yra švedės. Paklausta, ar lietuvės turi įsigijusios jos gaminių, moteris, kiek padvejojusi, sako: „Siunčiu savo gaminius į Ameriką, Australiją, Japoniją, Ispaniją ir kitas šalis, į Lietuvą – ne, bet užsienyje gyvenančios lietuvių mano darbus perka.“ Apie kuriamus gaminius klientės sužino iš jos instagramo *ausra_drivstedt* paskyros.

Labiausiai jai patinka velti pončius (tradiciniai lotynoamerikiečių viršutiniai rūbas) ir, jei yra tinkama nuotaika, galėtų sukurti tokį rūbą per vieną dieną. Tokią spartą lemia ilgametė patirtis ir draugystė su vilna. „Su vilna reikia mokėti susidraugauti – jos savybės išskirtinės: per daug suvelsi – susitrauks, per mažai – ne-

Aušros Drivstedt autoriniai darbai.

A. Drivstedt asmeninio albumo nuotr.

turės gražios formos, reikia jausti, kiek velti, kad išgautum tinkamą audinio storį – visa tai ateina tik per patirtį ir, mano atveju, 16 metų darbą.“

„Prie širdies man šis hobis. Dirbdama atsipalaiduojau, būnu pati su savimi, pasipildau energijos rezervus, galiu net ir užsidirbti, – atvirauja Aušra, – tačiau aš dirbu tik tada, kada turiu noro ir laiko, nes čia kūrybinė veikla.“

Moteris pradėjo mokytis šilko apdorojimo technikos – ekoprinto, kai ant šilkinio audinio išdėliojami augalų lapai, audinys nudažomas ir išgaunama išskirtinė tekstūra. „Man patinka tobulėti ir mokytis kažko naujo, – šypsosi pašnekovė. – Sutinku su mokslininkų teiginiu, kad, jei žmogus užsiima kūryba, jis yra laimingas. Aš kuriu, vadinasi, esu laiminga.“

Akiratis

Indeksas 0002
UŽEIKITE, SKAMBINKITE, RAŠYKITE
Šv. Kazimiero g. 3, LT-01303 Vilnius
Telefonas pasiteirauti (8 5) 261 5593
El. p. redakcija@lkd.lt

Redaktorė Nijolė KRASNIAUSKIENĖ
ISSN 1648–5882

Maketavo
Judita ŠPOKAUSKIENĖ

Ofsetinė spauda. 2 sp. l.
Tiražas 500 egz.
Spausdino BĮ UAB „Baltijos kopija“
Kareivių g. 13B LT-09109 Vilnius
Užsakymas 59354

Rašiniai trumpinami redakcijos nuožiūra. Rankraščiai negražinami, nesaugojami.
Laikraštys spausdinamų straipsnių bei laiškų autoriai išsako savo, o ne redakcijos nuomonę.